

**

השגה על החלטת הוועדה לבדיקת מינויים בעניינו של יאיר שמיר

הצעה להחלטה

מחליטים,

בהתאם לסמכות הממשלה לפי סעיף 18(א) לחוק החברות הממשלתיות, התשלי"ה – 1975, לקבל את ההשגה שהוגשה על ידי שר הביטחון על החלטת הוועדה לבדיקת מינויים מכוח אותו חוק ולקבוע כי יאיר שמיר הוא בעל כישורים מיוחדים המאפשרים את מינויו לדיקטור בחברת התעשייה האווירית בע"מ, לאור ניסיונו וכישוריו כפי שהוצגו לפני הממשלה על ידי שר הביטחון.

דברי הסבר - השגה

רקע כללי

1. ביום 30.10.16 דנה הוועדה לבדיקת מינויים ("הוועדה") במועמדותו של מר יאיר שמיר לתפקיד דירקטור בחברת התעשייה האווירית בע"מ ("תע"א") לבקשתם של שר הביטחון ושר האוצר, והחליטה שלא להמליץ על מינויו של מר שמיר לתפקיד כפי שיפורט להלן:
 - א. לפני כשנה וחצי, דנה הוועדה במועמדותו של שמיר לדירקטוריון חברת נתיבי תחבורה עירוניים בע"מ (להלן: "נת"ע") ומצאה אז, כי מר שמיר עונה על דרישות ההשכלה והניסיון הקבועות בסעיף 16 לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה – 1975 ("החוק"). כמו כן קבעה הוועדה כי על אף זיקתו האישית והפוליטית "יש בכישוריו המיוחדים בכדי להתגבר על זיקה זו, בכך שתרומוהו לחברה תהיה משמעותית ביותר להתנהלותה והגשמת היעדים הניצבים בפניה" (החלטת הוועדה לבדיקת מינויים מיום 09.08.15 מצי"ב).
 - ב. לעומת זאת, ביום 02.11.2016, כאשר דנה הוועדה במועמדותו לתפקיד דירקטור בתע"א (ועל רקע הכוונה להציע מועמדותו לתפקיד יו"ר דירקטוריון החברה), קבעה הוועדה כי:
 - (1) המועמד בעל זיקה אישית ופוליטית ממשית ואינטנסיבית, קרי זיקה בעוצמה גבוהה המחייבת הקפדה והחמרה בכל הנוגע לדרישה בדבר "כישורים מיוחדים" או "כשירות מיוחדת אחרת".
 - (2) לאור כהונתו כיו"ר דירקטוריון נת"ע, מצבה של נת"ע, צרכיה והאתגרים שעומדים בפניה ועיסוקיו הפרטיים והציבוריים מחד ולאור מצבה של התע"א ומורכבות התפקיד מאידך, לא יוכל המועמד להקדיש את מירב זמנו לענייני החברה.
 - (3) לכן, לא ניתן לקבוע שתרומוהו של המועמד לתעשייה האווירית צפויה להיות מכרעת ולגבור על הזיקות הפוליטיות, כאשר הוא מכהן במקביל כיו"ר דירקטוריון חברת נת"ע.
 - (4) עוד בהקשר זה מבהירה הוועדה כי לעמדתה, אין מקום למנות מועמד לכהונה כדירקטור בחברה ממשלתית בטרם השלים את כהונתו כדירקטור בחברה ממשלתית אחרת בה הוא מכהן, וכי על מי שמתמנה כדירקטור להשלים את שלקח על עצמו, ולא לעבור לתפקיד בחברה ממשלתית אחרת בטרם עשה כן. לכן, הוועדה בדעה כי לא ניתן להמליץ על מועמדותו לתעשייה האווירית עד לתום תקופת כהונתו כיו"ר דירקטוריון נת"ע, זאת אף אם היה המועמד מודיע על התפטרותו מחברת נת"ע.
 - (5) יצוין, כי הוועדה מציינת בהחלטתה, כי לא דנה בהיבטים אחרים של מינויו של מר שמיר כאמור בהחלטת הוועדה המצורפת בזה.

המסקנה אליה הגיעה הוועדה, לפיה, אין בכישוריו של מר שמיר כדי להתגבר על זיקתו הפוליטית (בשל כהונתו המקבילה כיו"ר דירקטוריון נת"ע) ולפיכך לא ניתן לאשר את מינויו כדירקטור, מעוררת קושי ובכל הכבוד, נראה כי גם איננה מסקנה מחויבת נוכח ניסיונו העשיר של מר שמיר, לרבות כיו"ר

דירקטוריון תע"א עצמה, עובדה שכלל לא נזכרה בחלטת הוועדה לעיל, תפקידיו במערכת הביטחון, כהונתו כיו"ר דירקטוריון נתי"ע, כהונתו כשר החקלאות ופיתוח הכפר ועוד, הכל כמפורט בהמשך הדברים.

לפיכך, אני מבקש, בהתאם לסעיף 18 (א) לחוק החברות הממשלתיות, להשיג על החלטת הוועדה בפני הממשלה.

2. להלן עיקרי הדברים:

א. ראשית, בכל הכבוד, לטעמי, שגתה הוועדה בכך שכרכה את סוגיית כישוריו של המועמד עם שאלת הכהונה המקבילה בנתי"ע. כישוריו וניסיונו הרב והמגוון של המועמד, כמפורט בהמשך אינם במחלוקת ואין הם מושפעים כשלעצמם מביצוע של יותר מתפקיד אחד במערך החברות הממשלתיות.

ב. כאמור, מר שמיר כהן כיו"ר תע"א במשך שתי קדנציות, ובסך הכל 6 שנים (בין השנים 2005-2011), ומטבע הדברים הנו בעל הכרות עמוקה עם החברה, עובדיה, הנהלתה והאתגרים הניצבים בפניה. כיוון שכך, ביכולתו להשתלב בצורה מהירה בתהליך קבלת ההחלטות ללא צורך בתקופת אכשרה מקובלת. שיקול זה מצביע לא רק על התאמתו לתפקיד וקיומם של כישורים מיוחדים, אלא גם על טעם מיוחד לבחור דווקא בו לתפקיד הגם שהוא נחשב בעל זיקה לשר משרי הממשלה כמשמעותה בחוק.

ג. יוזכר גם, כי מר שמיר שרת בצה"ל כ-25 שנה כקצין בחיל האוויר (אלי"מ) כטייס, כמהנדס וכראש מחלקת מערכות [1963-1988], שתחת אחריותו המערכות האלקטרוניות ומערכות המחשוב בכלל התחומים הרלוונטיים לחיל האוויר. לכן הינו בעל ידע ומומחיות מיוחדים לכהונה דווקא בתע"א. זאת ועוד, מר שמיר כהן כיו"ר בארבע חברות ממשלתיות (אל-על, תע"א, נתיבי ישראל ונתי"ע), כיו"ר ומנכ"ל בחברות פרטיות הנסחרות בנאסד"ק, וכן כיו"ר ומנכ"ל בגופים ציבוריים רבים במשך שנים ארוכות ולכן לא יכולה להיות מחלוקת בדבר כישוריו הניהוליים.

מצ"ב קורות חייו.

ד. לכן אני סבור שיש בכישוריו של המועמד כדי להתגבר על הזיקות האישיות והפוליטיות, ככל שיש כאלה, ואין בכך כדי לגרוע מהתאמתו לתפקיד זה. לדעתי, ולו מטעם זה בלבד יש לקבל את השגתי ולאשר כי למר שמיר כישורים מיוחדים מתאימים.

ה. יחד עם זאת ועל מנת לתת מענה לבעיית הקדשת הזמן שהועלתה ע"י הוועדה, סוכם עם מר שמיר כי יתפטר מכהונתו כיו"ר דירקטוריון נתי"ע לא יאוחר מיום 31.5.17. מועד זה נקבע על מנת להתחשב גם באתגרים עימם מתמודדת נתי"ע האמונה על פיתוח הרכבת הקלה בגוש דן ואשר מצדיקים כי תפקיד היו"ר בה לא יוותר בלתי מאויש למשך תקופה משמעותית. יש להדגיש, כי לפי הצהרתו, אין שמיר מקדיש לענייני נתי"ע יותר מ-40 שעות חודשיות, וכי על אף עיסוקיו האחרים, יש ביכולתו להקדיש זמן מספק למינויו המוצע, ועל כן אין מניעה מעשית כי לפחות לתקופת הביניים ישמש יאיר שמיר בשני התפקידים גם יחד.

ו. אישור קיומם של כישורים מיוחדים מתאימים במר שמיר על ידי הממשלה נדרש בדחיפות גם בשל העובדה שחברת התעשייה האווירית הינה חברה ביטחונית בעלת היקף פעילות משמעותי ביותר, המצויה במשבר מתמשך ופועלת ללא יו"ר מכהן מאמצע

ספטמבר 2016. עמדתי היא כי מבין הדירקטורים המכהנים כעת, אין מועמד בעל כישורים מספקים וניסיון רלוונטי לתפקיד יו"ר הדירקטוריון. לפיכך, קידום מינויו של שמיר לדירקטוריון בעת הזו, ובהמשך הצעת מועמדותו לכהונת יו"ר, ככל שהדירקטוריון יחליט כך, הינו בעל חשיבות מכרעת לצורך ביצוע שינויים מהותיים הנדרשים לשם הבראתה של החברה.

2. אני סמוך ובטוח כי ליאיר שמיר כישורים מיוחדים מתאימים לכהונת דירקטור בתעשייה האווירית אשר יש בהם משום תרומה חשובה להתמודדות עם האתגרים העומדים בפני החברה.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

אין.

תקציב

לא נדרש תקציב לצורך ביצוע ההחלטה.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר האוצר - מסכים

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות דעתו של היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה, מצורפת להצעה להחלטה.

מוגש על ידי שר הביטחון

י"ד בכסלו התשע"ז
14 בדצמבר 2016

הנדון : חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה

בעניין : השגה על החלטת הוועדה לבדיקת מינויים בעניינו של מר יאיר שמיר

1. נושא הצעת ההחלטה

השגה, המוגשת על ידי שר הביטחון, על החלטת הוועדה לבדיקת מינויים שלא להמליץ על מינויו של יאיר שמיר לתפקיד דירקטור בחברת התעשייה האווירית בשל העדר כישורים מיוחדים.

2. תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים

סעיף 18 (א) לחוק החברות הממשלתיות, התשלי"ה – 1975, קובע כי:

"דירקטור יתמנה בידי השרים לאחר התייעצות עם הוועדה לבדיקת מינויים. החליטה הוועדה לבדיקת מינויים שלא להמליץ על מינויו של מועמד שנתקיים בו האמור בסעיף 18(א) רשאי השר להגיש השגה על ההחלטה שתידון במליאת הממשלה; נימוקי הוועדה יובאו בפני הממשלה באמצעות היועץ המשפטי לממשלה או נציגו; לא קיבלה הממשלה את השגת השר, לא ימונה המועמד לדירקטור".

ההשגה מוגשת בהתאם להוראת הסעיף האמור. הדיון וההחלטה בהשגה נתונה לסמכות הממשלה.

3. קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרך פתרונם:

א. בשנת 2015, בעת שדנה במועמדותו כדירקטור וכיו"ר בחברת נתיבי תחבורה עירוניים בע"מ (להלן: "נת"ע"), מצאה הוועדה כי יאיר שמיר עונה על דרישות ההשכלה והניסיון הקבועות בחוק וכי יש בכישוריו המיוחדים כדי להתגבר על הזיקה הפוליטית הקיימת למועמד, בכך שתרומתו לחברה תהיה משמעותית ביותר להתנהלותה והגשמת היעדים הניצבים בפניה.

ב. לעומת זאת, לאחרונה, כאשר דנה הוועדה במועמדותו לתפקיד דירקטור בתע"א (ועל רקע הכוונה להציע את מועמדותו לתפקיד יו"ר דירקטוריון החברה), קבעה הוועדה, כי לאור מצבה של התע"א ומורכבות התפקיד ולאור העובדה שיאיר שמיר מכהן, במקביל, מזה כשנה כיו"ר דירקטוריון נת"ע, וזאת נוסף על עיסוקיו הפרטיים והציבוריים, לא יוכל מר שמיר להקדיש את מירב זמנו לענייני החברה.

ג. לפיכך מצאה הוועדה, כי נוכח העובדה שהוא מכהן במקביל כיו"ר דירקטוריון חברת נת"ע, לא ניתן לקבוע שתרומתו של המועמד לתעשייה האווירית צפויה להיות מכרעת ולגבור על הזיקות הפוליטיות.

4. בעניין זה, ובהמשך לחוות הדעת של יועמ"ש הוועדה (המצ"ב), אנו סבורים אחרת:

א. ראשית, סעיף 17(ב) לחוק קובע במפורש כי לא יהיה אדם דירקטור ביותר משתי חברות אלא במקרים שקבע שר האוצר בתקנות בהתייעצות עם הרשות ובאישור הוועדה (וועדת הכספים). מנוסח הסעיף עולה כי ניתן לכהן כדירקטור בשתי חברות במקביל.

ב. שנית, נראה כי הוועדה שגתה בכך שכרכה את כישוריו של יאיר שמיר עם סוגיית הכהונה המקבילה כיו"ר נת"ע. אין מחלוקת בדבר כישוריו וניסיונו הרב והמגוון של יאיר שמיר ואלה, כשלעצמם, אינם מושפעים מביצוע של יותר מתפקיד אחד במקביל.

ג. על כן הכריכה של שאלת הכישורים הנדרשים עם שאלת הזמינות לביצוע התפקיד הינה כריכה של מין בשאינו מינו. משמצאה הוועדה כי באופן עקרוני יש לשמיר את הכישורים הדרושים למרות זיקתו הפוליטית והאישית ובצירוף העובדה שיאיר שמיר כיהן בעבר כיו"ר דירקטוריון תע"א במשך תקופה ארוכה, יש בכך כדי להעיד כי הוועדה, לא הייתה צריכה למצוא פגם במינויו.

ד. יתרה מזאת, לפי הצהרתו של מר שמיר, הוא אינו מקדיש לענייני נת"ע יותר מ- 40 שעות חודשיות וכי על אף עיסוקיו האחרים הוא מסוגל להקדיש את כל הזמן והמשאבים הדרושים לתפקידו בתע"א.

ה. שאלת הזמינות קשורה לנושא אחר שהוועדה אכן רשאת לתת לגביו את דעתה, וזאת על פי סעיף 18ב(ג)(3) לחוק. אלא שבעניין זה פועלת הוועדה כגורם מייעץ לשרים ולא כגורם מחליט.

ו. האבחנה בין סמכויותיה של הוועדה עולה באופן ברור מקריאת החוק ומפסיקת ביהמ"ש העליון (ראה בג"ץ 6777/98 שרגא רוזנברג נ' הוועדה לבדיקת מינויים) ומובהרת בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה (6.5000).

ז. באשר לשאלת הזמינות, שר הביטחון נתן דעתו להערתה של הוועדה, ולאחר שמצא כי יאיר שמיר מקדיש לתפקידו כיו"ר נת"ע כ- 40 שעות בחודש וכן קיבל את התחייבותו של מר שמיר כי יתפטר מדירקטוריון נת"ע לא יאוחר מיום 31.05.17, החליט לקדם את מינויו של הנ"ל לדירקטוריון התע"א. בהחליטו כך, נתן השר את דעתו לאתגרים שאיתם מתמודדת עתה חברת נת"ע. טובתה של חברה זו מצריכה שלא לקטוע את כהונתו של מר שמיר כיו"ר הדירקטוריון לפני התאריך המוצע. מנגד ובהתחשב בעובדה שעיסוק זה אינו גוזל ממנו יותר מ-40 שעות בחודש, נראה כי לתקופת הביניים יוכל למלא במקביל גם את תפקידו בדירקטוריון תע"א אפילו ימונה ליו"ר.

5. יצוין, כי החלטת הממשלה מוגבלת לשאלת קיומם של כישורים מיוחדים הנוגעים למינויו של מר שמיר כדירקטור בתע"א. קבלת ההשגה תצריך עדיין בחינה של היבטים נוספים על ידי הוועדה, כפי שקבעה בהחלטתה.

6. עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

מצ"ב עמדתה של היועצת המשפטית של הוועדה.

7. עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אין מניעה משפטית לקבל את ההשגה.

בכבוד רב,
אחז בן - ארי
היועץ המשפטי

